

Хэсэн Туфан

ХУШ КИЛӘСЕЗ Х.ТУФАН ТУГАН-
ИСКЕ КӘРМӘТ АВЫЛЫНА

Әйе, Кармәт авылына килеп керүгә таң
каласың. Шагыйрьнең яраткан чишмәсе
мөлдерәп тулып, каеннары гөрләп үсеп утыра.!

Иң беренче эш итеп без туп-туры Мафирә апа белән
Гаяз абый Минжәләевларга юл тоттык.

1905 елда Хәсәнша мулла Ахмеров һәм
Х.Туфанның әтисе төзеткән мәчет

Намаз укыр өчен мәчеткә кермәкче идек, ләкин халык йөрмәү сәбәпле мәчет ачылмады.

Хэсэн Туфан рухына дога колып мәчеттән чыгып
киттек

Юлда безгә беренче очраган кеше
Галина апа.

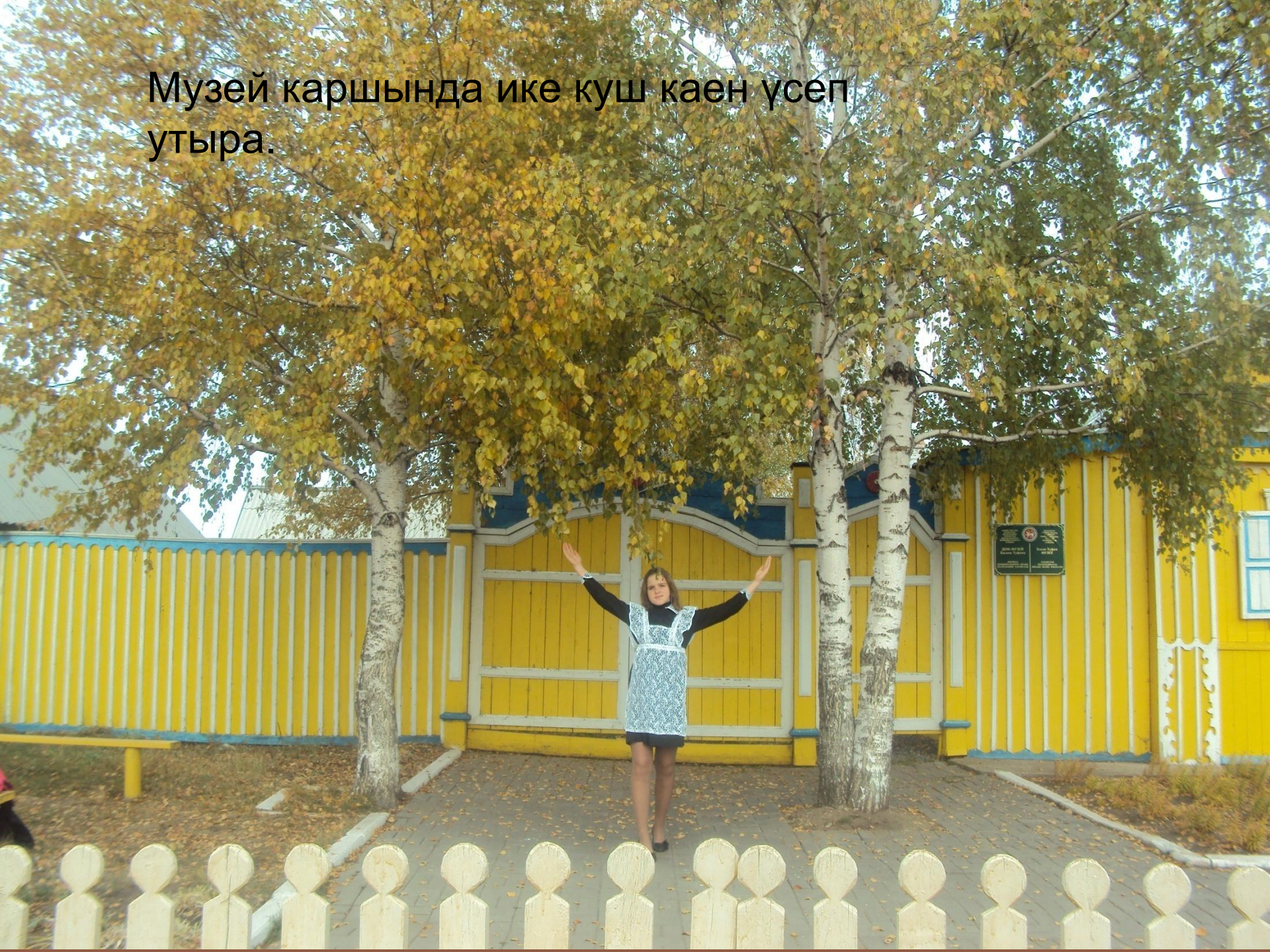

Менә музейга да килеп җиттек

Музей каршында ике куш каен үсеп
утыра.

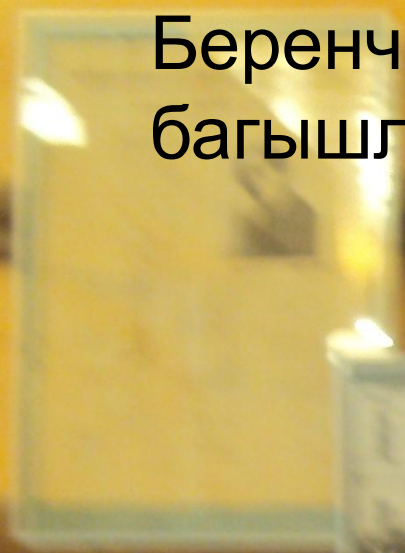
Раушания апа Миннеханова борчылып арлы-бирле йортта йөри иде. Капканы ачып керүгә уң якта матур итеп кара жирдән ромашка чәчәге ясалган, аның тажларына төрледән-төрле чәчәкләр утыртылган. Көз булуга карамастан алар гөрлөп үсеп утыра.

Музейда ике зал

Беренче зал Кармәт авылы тарихына багышлана.

Авылда татарлар, руслар, чувашлар яши.

Хәсән абыйның бала чагы

Хәсән Туфан абыйның мәдрәсәдә
уқыган вақыты

2 нче зал

УЗТАН ТОМЕР

ИСПА ЛЕКЛАРЕ

Җелга сузылган дуслыктан соң Луиза апа
белән өйләнешәләр. Бик матур гына яши
башлылар, кызлары Гөлкәй туа.

Хәсән Туфан абыйның Урал да булган
вакыты

Музейның иң түрендә өстәл һәм урындык, урындык артында яшел күлмәк Бу күлмәк 16 ел әрнегән күңелдән саркып чыккан канлы яшь аралаш туқылган .

Музейдагы һәрбер нәрсәне
күзәттем. Туфан абый шулхәтте абыйнак
булган, хәтта аның ашаган-эчкән савытлары
да кеп-кечкенә. Аның пальтосы, сәгате...

КАЗАНЬ
 25 ИЮНЯ 1942 Г. В 12 ЧАСОВ (В 3 ЧАСА)
 НА ЦЕНТРАЛЬНОЙ ПЛОЩАДИ
 ПУБЛИЧНОЕ ПРОЧТЕНИЕ
ФЕРМАНА (УКАЗА)
 ОБ ОБРАЗОВАНИИ АВТОНОМНОЙ
ИДЭЛЬ-УРАЛЬСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ
 КАК ОТДЕЛЕННОЙ ЧАСТИ РОССИЙСКОЙ СОВЕТСКОЙ
 ФЕДЕРАТИВНОЙ РЕСПУБЛИКИ.

Список имен и фамилий, вероятно, участников или свидетелей, перечисленных в документе.

Список имен и фамилий, вероятно, участников или свидетелей, перечисленных в документе.

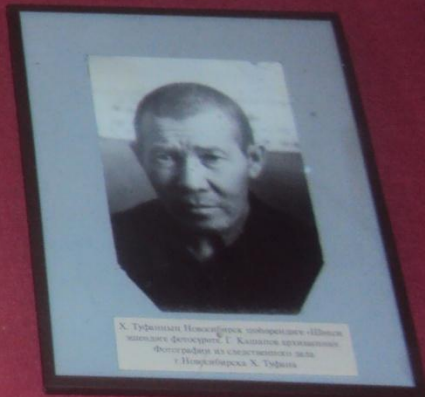
Список имен и фамилий, вероятно, участников или свидетелей, перечисленных в документе.

Список имен и фамилий, вероятно, участников или свидетелей, перечисленных в документе.

Список имен и фамилий, вероятно, участников или свидетелей, перечисленных в документе.

Список имен и фамилий, вероятно, участников или свидетелей, перечисленных в документе.

КАЗАНЬ
 НАРОДНОЕ КОМУНКАРАТ
 ИДЭЛЬ-УРАЛЬСКОЙ
 РЕСПУБЛИКИ
 1-8 ЧАСОВ
 1942 Г.

X. Тейбатанов Новокамазян төбәткәндә Идел-Урал республикасының фотографиясы. Фотография аз сәләтләгән кәдәш. Новокамазян, X. Тейбатанов

“Хәсән абый лагерьдә чакта да кешелек сыйфатларын югалтмый. Үзе башкалар кебек ачлыктан интексә дә иптәшләре белән соңгы ипиен бүлешә.

493 X.7
ИЗДАНИЕ
370

ادراال توك كوسى

КАЗАНЬ.
Въ пятницу, 1-го марта (н. с.) 1918 г. въ 3 ч. дня
НА ТЕАТРАЛЬНОЙ ПЛОЩАДИ

ИМѢЕТЪ ВѢТЬ
ТОРЖЕСТВЕННОЕ ПРОВОЗГЛАШЕНИЕ
ФЕРМАНА (Универсала)
ОБЪЯВЛЕНІА АВТОНОМІИ
ИДЭЛЬ-УРАЛЬСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ

какъ федеративной части Россійской| Совѣтской
Рабоче-крестьянской республики.

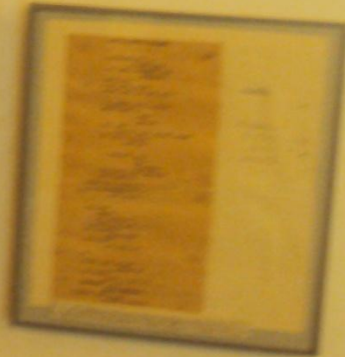
ГРАЖДАНЕ—русскіе, чуваші, черемисы, евреи и др. народы! На нѣшемъ
днѣ написано братство народовъ—въ этотъ историческій день подайте
намъ братскую руку.

ГРАЖДАНЕ! Ознаменуйте этотъ историческій день.
Мус. Вок. Съѣздъ, Коллегія по осуществленію республики и всѣ демокр. мус. организаціи
стояція на платформѣ Совѣтовъ.

Handwritten signature or mark.

107

Tiyyfan!

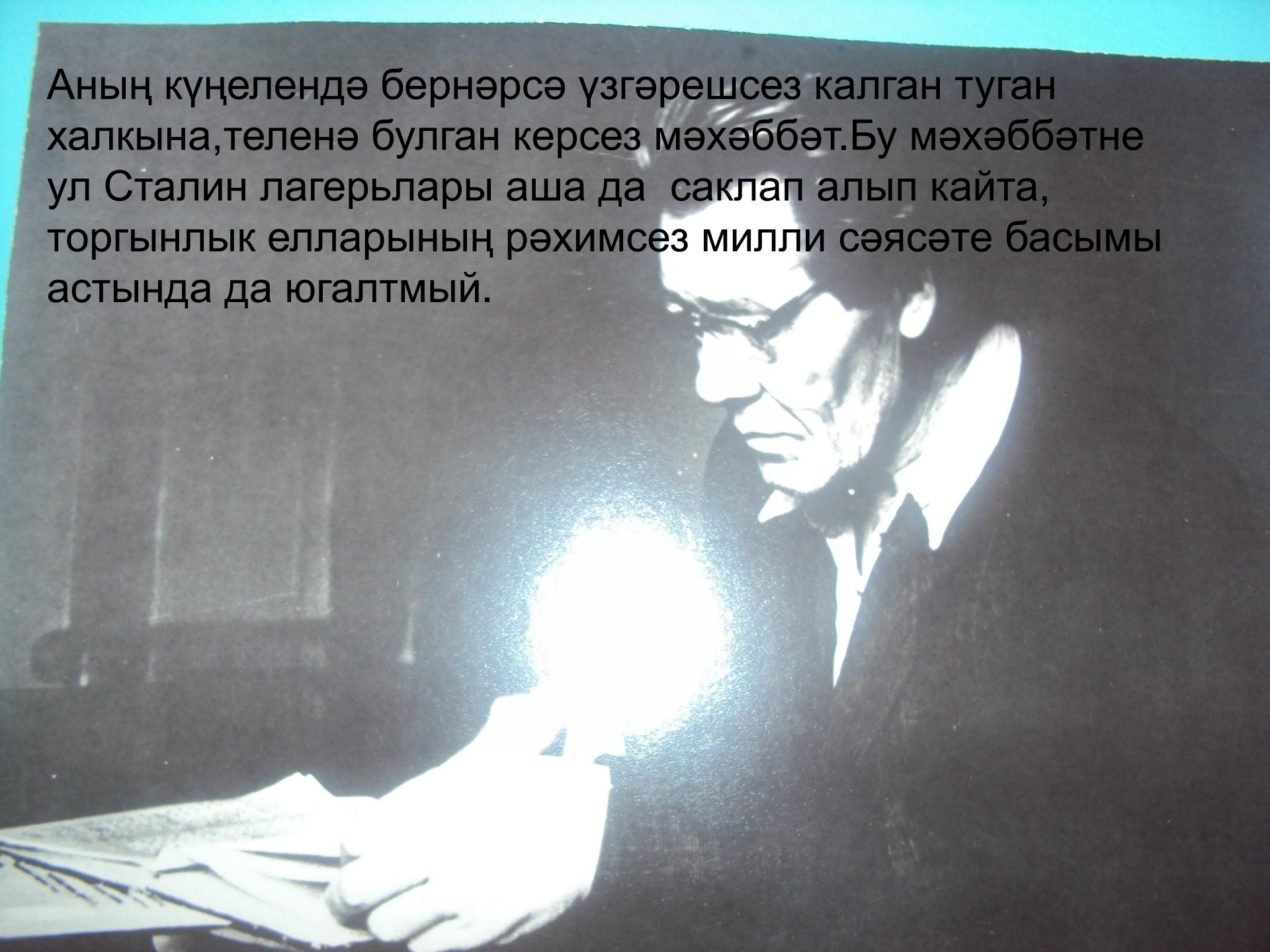
Kico ike moxtapda
do Cildas ytkore qayt
40m. Sene Kico monda
Kilep kotzom do, t'lon-
degez, abdo d'ogoz (Sol-
digomer, Oslim elon).

Kozom 18 moxtapda
Baran
Mon da 4-5 esab

Kozom soz arimom
Oslimne t'ogoz
18/20

М. Жәліл автографы
Автограф М. Джалілі

Аның күңелендә бернәрсә үзгәрешсез калган туган халкына, теленә булган керсез мэхәббәт. Бу мэхәббәтне ул Сталин лагерьлары аша да саклап алып кайта, торгынлык елларының рэхимсез милли сәясәте басымы астында да югалтмый.

1970 елда Хәсән Туфан абый авылына кайта. Авыл халкы бик сөөнә, кич белән халык мәдәният йортына агыла. Анда алар аның сүзләренә иҗат ителгән җырлар җырлыйлар, шигырьләрен сөйләп чын күңелдән аны яратып сөйләшәләр.

Т. Тукосбызов 29 жаш туғанда без Киргизде идек!
апрель 1975 ел.

Хәсән туфан абыйның
каләмдәшләре белән очрашуы.

Ундар Юзчев ишанын багшлаган эдэдч - Музыкаль музейд
3.4.64. Т. Пүрхей Күзүндө.

Аннан соң юлны без мәктәпкә тоттык
Мәктәптә безне ягымлы йөз белән каршы алдылар

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЭГАРИФ МИНИСТРЛЫГЫ
АКСУБАЙ РАЙОНЫ

ИСКЕ КӘРӘМӘТ УРТА
МӘКТӘБЕ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

СТАРОКИРЕМЕТСКАЯ
СРЕДНЯЯ ШКОЛА

АКСУБАЕВСКОГО РАЙОНА

ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ

Укучыларда Хәсән Туфан идеялары белән
яшиләр.

- ◆ Мин баш иям Туфан,
- ◆ Синдәгедәй
- ◆ Тугрылыкка, талант һәм моңга,
- ◆ Мөстәкыйльлек алды
- ◆ Сөйгән халкың,
- ◆ Син яшәрсең туган халкыңда!

МУЗЕЙДАН МИН РУХИ ЯКТАН БАЕП, КҮҢЕЛКӘЙЛӘРЕМ ТУЛЫП, ТАШЫП КАЙТТЫМ.

- ◆ “Йөрим таңда Кармәт авылында”
- ◆ Йөрим таңда Кармәт авылында
- ◆ Күңелем Туфан белән сөйләшә.
- ◆ Юл буенда үскән үләннәр дә,
- ◆ Нәкъ Туфанча итеп эндәшә.
- ◆ Йөрим таңда Кармәт авылында
- ◆ Шушы авыл, шушы түгелме соң?!
- ◆ Саклау өчен жанын көрәшкән.

- ◆ Каен,усакларың сине
- ◆ Нахаклардан яклап саташкан,
- ◆ Шушы авыл,шушы түгелме соң.
- ◆ Агыла да болыт агыла,
- ◆ Еракларга китеп сарыла.
- ◆ Кармәт каеннары,таллары да
- ◆ Сагынадыр сине,сагына.
- ◆ Агыла да болыт агыла.